

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi – experimental research) แบบ 2 กลุ่มแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 47 คน กลุ่มเปรียบเทียบ 44 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง (Two Group Pretest-Posttest Design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมสุขศึกษาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดกลางเทศบาลนครขอนแก่น โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านประชากร

นักเรียนกลุ่มทดลองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนนักเรียนกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีอายุระหว่าง 11-13 ปี จำนวน 91 คน ส่วนบุคคลที่นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบพักอาศัยด้วยส่วนใหญ่คือบิดาและมารดา ส่วนอาชีพของผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มทดลองส่วนใหญ่คือรับราชการ อาชีพของผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย โดยผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ส่วนผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่แบ่งฟันวันละ 2 ครั้ง และเมื่อพบว่าตัวเองมีปัญหาด้านทันตสุขภาพส่วนใหญ่มักจะไปปรึกษาตลาดลำดับแรก โดยผู้ปกครองของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม มีการดูแลการแปรงฟันให้แก่เด็กเป็นประจำ (3-5 วัน/สัปดาห์) และผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่เคยพานักเรียนไปพบทันตแพทย์ เมื่อมีปัญหาเรื่องฟัน ส่วนการดูแลทันตสุขภาพของครูอนามัยหรือครูประจำชั้นของนักเรียนทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ไม่เคยตรวจฟันแก่นักเรียน

1.2 ความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุ

ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ภายหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงความรู้เรื่องโรคฟันผุสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง 2.21 ถึง 3.74 ตารางที่ 3) และเพิ่มมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง 2.51 ถึง 3.84 ตารางที่ 4) และเมื่อพิจารณาถึงผลเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนความรู้เรื่องโรคฟันผุ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนความรู้เรื่องโรคฟันผุ มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง 1.46 ถึง 3.86) โดยกลุ่มทดลองมีความแตกต่างค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนความรู้เรื่องโรคฟันผุ มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 2.66 คะแนน

1.3 เจตคติต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุ

ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ แต่ภายหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุ เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.001 (95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง 1.75 ถึง 3.06 คะแนน ตารางที่ 7) และเพิ่มมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง 2.38 ถึง 3.76 ตารางที่ 8) และเมื่อพิจารณาถึงผลเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบภายหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุ ดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง 1.80 ถึง 3.64)

1.4 ความตั้งใจที่จะป้องกันโรคฟันผุ

ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจที่จะป้องกันโรคฟันผุที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p\text{-value}=0.055$ 95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง -1.18 ถึง 0.02 คะแนน) แต่ภายหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยด้านความตั้งใจที่จะป้องกันโรคฟันผุ ดีกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.001$ 95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง 1.04 ถึง 3.43 คะแนน) และดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.004$ 95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง 0.47 ถึง 2.43 คะแนน) และเมื่อพิจารณาถึงผลเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนความตั้งใจที่จะป้องกันโรคฟันผุ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบภายหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนความตั้งใจที่จะป้องกันโรคฟันผุ ดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 (95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง 0.94 ถึง 3.75 คะแนน)

1.5 การปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคฟันผุ

ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคฟันผุ ที่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p\text{-value}=0.050$ 95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง -2.30 ถึง 0.001 คะแนน) และภายหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยด้านการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคฟันผุ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.001$ 95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง 1.03 ถึง 3.57 คะแนน) และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.004$ 95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง 0.51 ถึง 2.65 คะแนน) และเมื่อพิจารณาถึงผลเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคฟันผุ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบภายหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคฟันผุ มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.002$ 95% ช่วงเชื่อมั่นของความแตกต่างอยู่ระหว่าง 1.06 ถึง 4.40 คะแนน)

1.6 ปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์

ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.013 และภายหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยของปริมาณแผ่นคราบจุลินทรีย์ลดลงมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มทดลองสามารถแปรงฟันได้สะอาดและถูกวิธีทำให้ช่องปากสะอาดมากขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

1.7 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ของแรงสนับสนุนทางสังคมกับความตั้งใจที่จะป้องกันโรคพิษณุ และการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคพิษณุ

ภายหลังการทดลอง เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปร แรงสนับสนุนทางสังคมของผู้ปกครองและครูกับความตั้งใจที่จะป้องกันโรคพิษณุ และการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคพิษณุ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจที่จะป้องกันโรคพิษณุ และการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคพิษณุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัย ผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดย ต่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษณุ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ด้าน คือ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา และข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

2.1.1 จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน ควรศึกษาในช่วงเทอมต้นหรือต้นเทอมปลาย เพราะช่วงปลายเทอมนักเรียนต้องเตรียมตัวสอบเข้าเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา

2.1.2 พฤติกรรมการบริโภคเปลี่ยนแปลงยากนักเรียนรู้อาการกินลูกอม ขนมหวาน น้ำอัดลม มีผลเสียทำให้ฟันผุ แต่ก็ยังกินเพราะชอบติดใจในรสชาติ ควรปลูกฝังเรื่องนิสัยการกินตั้งแต่เป็นเด็กเล็ก

2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.2.1 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการจัดโปรแกรมสุขศึกษา โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ในการจัดกิจกรรมต่างๆ และการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นประโยชน์ เพื่อให้นักเรียนได้นำข้อมูลที่ได้รับ ใช้ในการตัดสินใจมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษณุที่ถูกต้อง ร่วมกับเสริมแรงสนับสนุนทางสังคมจากครูประจำชั้นและผู้ปกครองคอยกระตุ้นเตือน ให้กำลังใจ และให้รางวัล เพื่อให้นักเรียนเกิดความมั่นใจที่จะมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคพิษณุที่ดีขึ้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรใช้ร่วมกับทฤษฎีความสามารถตนเอง เมื่อนักเรียนใช้เหตุผลในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมป้องกันโรคพิษณุแล้ว เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ถาวร สร้างให้นักเรียนมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองที่จะป้องกันโรคพิษณุ โดยใช้ทฤษฎีความสามารถตนเอง

2.2.2 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แรงสนับสนุนทางสังคมจากครูประจำชั้นและผู้ปกครองเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรคำนึงถึงแรงสนับสนุนทางสังคมจากผู้นำนักเรียนและเพื่อน ซึ่งเป็นบุคคลใกล้ชิดกับนักเรียนเช่นกัน